

STORTINGET

Innst. 419 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 72 LS (2021–2022)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 318/2021 av 29. oktober 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/851 om endringer i rammedirektivet om avfall mv.

EØS-komiteens beslutning, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

Spørsmålet om samtykke behandles i denne innstillingen, mens spørsmålet om lovendring behandles i Innst. 418 L (2021–2022).

Kun rettsakten som krever Stortingets samtykke, direktiv (EU) 2018/851, behandles i proposisjonen.

Til Stortinget

Sammendrag

Klima- og miljødepartementet foreslår i proposisjonen en endring i forurensningsloven. Endringen gjelder betingelsene for avfallsfasens opphør i § 27 tredje ledd. Hensikten er å få bestemmelsen i samsvar med Europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/98/EF (rammedirektivet om avfall), som endret ved direktiv (EU) 2018/851. Forslaget til endring av forurensningsloven vil bringe bestemmelsen om avfallsfasens opphør i samsvar med endringen av bestemmelsen om dette i rammedirektivet om avfall.

EØS-komiteen vedtok 29. oktober 2021 ved beslutning nr. 318/2021 å endre EØS-avtalens vedlegg XX (miljø), slik at direktiv (EU) 2018/851 30. mai 2018, som gjør endringer i rammedirektivet om avfall, og kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2019/1004 4. juni 2019, som fastsetter regler for beregning, verifisering og rapportering av avfall i tråd med direktiv 2008/98/EF og opphevelse av kommisjonens gjennomføringsbeslutning C 2012 2384, innlemmes i EØS-avtalen.

Gjennomføringen av direktiv (EU) 2018/851 i norsk rett forutsetter lovendring. Det ble fra norsk side tatt forbehold om samtykke fra Stortinget til godkjenning av

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Stein Erik Lauvås, Tobias Hangaard Linge, Linda Monsen Merkesdal, lederen Marianne Sivertsen Næss og Hadia Tajik, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Siv Mossleth, Ole André Myhrvold og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken og Birgit Oline Kjerstad, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, viser til proposisjonen, der regjeringen foreslår innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2018/851 (EU) om endringer i rammedirektivet om avfall mv. I proposisjonen bes det om samtykke til en endring i forurensningsloven. Endringen gjelder betingelsene i avfallsfasens opphør i § 27 tredje ledd.

Komiteen viser til EUs lovgivning om avfall og avfallshåndtering, som består av flere ulike direktiver, forordninger og vedtak som er innlemmet i EØS-avtalen.

En sentral rettsakt på området er rammedirektivet om avfall (direktiv 2008/98/EF). Direktiv (EU) 2018/851 endrer rammedirektivet om avfall. Komiteen merker seg at endringene omfatter økte mål for forberedelse til ombruk og materialgjenvinning av husholdningsavfall og lignende avfall fra næringslivet. Endringene omfatter også presisering av hvordan materialgjenvinning skal beregnes, og nye minimumskrav til produsentansvarsordninger.

Komiteen påpeker at et viktig formål med rammedirektivet om avfall er å beskytte miljøet og menneskers helse ved å forebygge og redusere avfallsproblemer. Dette er nødvendig for overgangen til en sirkulær økonomi. Komiteen viser til at det blant annet ble vedtatt endringer i bestemmelsen om avfallsfasens opphør i rammedirektivet artikkel 6, for å støtte opp om dette formålet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, viser til at forurensningsloven kapittel 5 om avfall og avfallsforskriften innebærer omfattende plikter knyttet til å ha og håndtere avfall. Norge er gjennom tilslutning til rammedirektivet forpliktet til å være i overensstemmelse med EUs avtalerregelverk, som avfallsdefinisjon og betingelsene for avfallsfasens opphør.

Flertallet viser til den gjennomførte høringen til proposisjonen, og merker seg at høringsinstansene i hovedsak er positive til endringene som foreslås. Oppsummert vektlegges det at endringene vil gi mulighet for reduserte kostnader for næringslivet, at det kan ha en positiv miljøeffekt fordi det tilrettelegger bedre for en sirkulær økonomi, samt at det vil forenkle arbeidet med å endre det norske regelverket i fremtiden. Flertallet merker seg at enkelte av høringsinstansene har noen bekymringer knyttet til forslaget. En av disse er frykt for at endringene vil føre til mindre statlig kontroll og en vagere forståelse av regelverket.

Flertallet merker seg at departementet i sum vurderer miljøeffekten av forslaget som positiv, som følge av mulighetene for økt bruk av sekundære råvarer.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti mener det er viktig med god oppfølging fra norske myndigheters side av rammedirektivet om avfall. Disse medlemmer er bekymret for manglende ressurser i blant annet Miljødirektoratet og deres kapasitet til å følge opp de mange bestemmelsene som kommer fra EU. Disse medlemmer forventer derfor at regjeringen tar signalene fra Miljødirektoratet, gjengitt i Aftenposten 30. januar 2022, på alvor, og kommer tilbake i forbindelse med statsbudsjettet for 2023 med en plan for hvordan behovet for økt kapasitet skal følges opp.

Komiteens medlem fra Rødt viser til Samfunnsbedriftenes høringssvar på Miljødirektoratets høring om Forslag til endring i forurensningslovens § 27 om avfallsfasens opphør med frist 2. mars 2021, hvor de er bekymret for konsekvensen av redusert kontroll som følge av lovendringen fra minimumskrav til utfyllende bestemmelser og av å samtykke til endringene i EUs rammedirektiv om avfall. Det er grunn til å være bekymret over at det i dag kan produseres en rekke resirkulerte/sirkulære produkter med høyere konsentrat av helseskadelige miljøgifter enn tilsvarende produkter basert på jomfruelige råvarer. Dette medlem er bekymret for om de foreslåtte endringene til utfyllende bestemmelser uthuler den nasjonale myndighetens kontroll ved en liberalisering av regelverket.

Dette medlem viser til høringsuttalelsene fra Statsforvalteren i Oslo og Viken og Norsk forening for farlig avfall, hvorav sistnevnte er tydelig positiv til den foreslåtte lovendringen, men hvor begge viser til at det kan være grunnlag for å gjøre en mer helhetlig gjennomgang av forurensningsloven kap. 5 om avfall. Dette kan bidra til en klargjøring av begrepet «gjenvinning» i loven og forholdet til rammedirektivet.

Regjeringen har i Hurdalsplattformen uttrykt at de vil utarbeide en ny og forbedret handlingsplan for sirkulærøkonomi, og dette medlem mener at det i den anledning kan være nyttig med en helhetlig gjennomgang av forurensningslovens bestemmelser om avfall, forholdet til rammedirektivet om avfall og hvilke bestemmelser Norge bør ha.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget samtykker ikke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 318/2021 av 29. oktober 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/851 om endringer i rammedirektivet om avfall mv. og vedtar ikke foreslåtte endringer i forurensningsloven, men ber regjeringen komme tilbake i forbindelse med en helhetlig gjennomgang av forurensningslovens kapittel 5 om avfall og forholdet til rammedirektivet.»

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Energi- og miljøkomiteen avga den 18. mai 2022 foreløpig innstilling til saken. Innstillingen ble sendt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse. Utenriks- og forsvarskomiteen svarer i sitt brev datert 23. mai 2022 følgende:

«Utenriks- og forsvarskomiteen viser til energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling datert 18. mai til Prop. 72 LS (2021-2022) – S-delen angående samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 318/

2021 av 29. oktober 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/851 om endringer i rammedirektivet om avfall mv.

Utenriks- og forsvarskomiteens medlemmer viser til sine respektive partiers merknader i energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling til Prop. 72 LS (2021-2022) - S-delen og har ingen ytterligere merknader.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Rødt:

Forslag 1

Stortinget samtykker ikke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 318/2021 av 29. oktober 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/851 om endringer i rammedirektivet om avfall mv. og vedtar ikke foreslåtte endringer i forurensningsloven, men ber regjeringen komme tilbake i forbindelse med

en helhetlig gjennomgang av forurensningslovens kapittel 5 om avfall og forholdet til rammedirektivet.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 318/2021 av 29. oktober 2021 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2018/851 om endringer i rammedirektivet om avfall mv.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 24. mai 2022

Marianne Sivertsen Næss

leder

Ola Elvestuen

ordfører

